

PRILOG 6.4. ПРЕПОРУКЕ ЕВРОПСКИХ ИНСТИТУЦИЈА

MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ISTRAŽIVANJA
UNIVERZITET "AUREL VLAJKU" iz Arada
RUMUNIJA

PREPORUKA

Univerzitet "Aurel Vlahku" iz Arada, posredstvom Fakulteta Pedagoških nauka i Društvene zaštite, saradjuje sa Visokom školom strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“ u Vršcu (Srbija) već više od četvrt veka i poznaje delatnost ove institucije, koja je usmerena na inicijalno formiranje kadrova za vaspitno-obrazovni rad sa decom predškolskog uzrasta. U našim zajedničkim aktivnostima uvek je došla do izražaja ozbiljnost, naučna, metodička i poslovna temeljitost, uz istovremeno ispoljavanje spremnosti za partnersku podršku periodičnim informisanjem o dokumentima koji se odnose na curriculum, razmenjivanje publikacija i naučnih iskustava. Ovim putem smo vrednovali kvalitet didaktičkog procesa, kvalitet zajedničkog metodološkog iskustva, učešće na naučnim skupovima akademskim saopštenjima, kao i izdavačku delatnost. Zbornici ove institucije su periodične publikacije – svaki broj ima preko 500 stranica sa temeljitim istraživačkim radovima ne samo nastavnika Visoke škole, već i autora nacionalnog prestiža, kao i univerzitetskih nastavnika iz inostranstva. Radovi stranih autora prevedeni su na srpski jezik, sa rezimeom na jednom stranom jeziku, i odgovaraju specifičnim zahtevima koje postavljaju didaktički i akademski autoriteti u našoj zemlji. Okrugli stolovi, koji se organizuju jednom godišnje, odnose se na identifikaciju i rad sa darovitim decom, odlikuju se kvalitetom autora-učesnika, divergencijom ideja i stimulativnim stavovima, kolegijalnom atmosferom i akademskim duhom. Ne mogu se zanemariti ni razmene u okviru izdavačke delatnosti na nivou univerzitetskih biblioteka, kao ni prijateljski i poslovni odnosi između Univerziteta "Aurel Vlahku" iz Arada (koji je finansiran od strane rumunske države i koji ima 15086 studenata, 8 fakulteta, 5 odeljenja, 803 nastavnika i kulturu organizacije koja mu obezbeđuje 8.mesto među rumunskim univerzitetima) i Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača "Mihailo Palov" u Vršcu. Ovo partnerstvo je privuklo i druge univerzitete iz naše zemlje i inostranstva.

Zajednička delatnost bila je fokusirana na curricularna nastojanja da se ostvari kompatibilnost dokumenata koji se odnose na organizaciju pedagoškog obrazovanja na rumunskom jeziku. Posredstvom naših kolega: akademik prof.dr Grozdanka Gojkov, prof.dr Ileana Magda, prof.dr Vasile Popi, prof.dr Adrijan Negru, mr Viorika Paser i dr. informisali smo se međusobno, podržavali smo jedni druge kako bismo pospešili kvalitet nastave na rumunskom jeziku, formirali stručan nastavni kadar, ramenjivali smo udžbenike i univerzitetske kurseve, promovisali smo konsultativna metodička pisma.

Na osnovu gore navedenih odnosa koji su zvanično pozitivno ocenjeni, analizirali smo dokumenta za akreditaciju novog programa Visoke strukovne vaspitačke škole u Vršcu, iz nekoliko aspekata:

- prilagodjavanje dokumentacije kriterijumima akreditacije koje predviđa Bolonjska deklaracija;
- vrednovanje kulture ove institucije;
- kompatibilnost sa Studijskim programima i Nastavnim programima na rumunskom jeziku iz naše zemlje.

Bili smo impresionirani temeljitošću dokumentacije, a odnosi se na fundamentalne elemente, značajne i dovoljne za optimalno funkcionisanje jedne struke.

Vidna je koherentnost, kvalitet, snaga i, naročito, pažljiva menadžerska opravdanost.

Za nas, ova dokumentacija predstavlja radni model i činiće jedan oblik reference za elaboraciju naših dokumenata za akreditaciju. Analizirajući Program studija (Nastavni plan) uočavamo korektnu proporcionalnost odnosa između fundamentalnih, stručnih i izbornih disciplina. Postoji odgovarajući odnos između pedagoško-psiholoških i ostalih disciplina; na odgovarajući način je prikazan i didaktički deo, u odnosu na nastavni plan za jasleni uzrast.

Nastavni program je koncipiran u sistemu kreditnih bodova ECTS, prema prihvaćenom evropskom sistemu (30 kredita/ semestar), a ravnoteža između nastavnih oblasti sa aspekta kredita potvrđuje referentnost ovog dokumenta za adekvatno funkcionisanje struke i obezbeđivanje potrebnih kompetencija za planirane kvalifikacije. Posebno ističemo uravnoteženost studijskog programa, značaj koji se pridaje pedagoškoj praksi , distribuciju časova po semestrima, savremene i alternativne oblike evaluacije.

Nastavni program ima složenu strukturu ,usklađenu sa raznovrsnošću relacija koje im obezbeđuju racionalnost i operativnost. Shodno elementima identifikacije i isticanju planiranih kompetencija, sadržaji pokrivaju adekvatno ovu strukturu. Sadržaji su aktuelni, praćeni primerenom metodičkom i stručnom bibliografijom.

Ističemo vrednost svih okvirnih elemenata programa, uključivši načine evaluacije ostvarenih kompetencija kroz razne oblike.

Ističemo, takođe, činjenicu, da postoji korelacija među nastavnim disciplinama, da su isticane minimalne obaveze studenata i sugerisana stručna literatura. Ovi programi su uradjeni veoma stručno i mogu poslužiti kao model.

U zaključku podržavamo akreditaciju programa koje predlaže Visoka strukovna škola za obrazovanje vaspitača iz Vršca i na ovoj osnovi nastavićemo našu uspešnu akademsku saradnju, kako bi razmenjivanje informacija, menadžerskih i pedagoških iskustava doprinelo intenziviranju kvaliteta naših institucija.

Univerzitet „Aurel Vlašku“ iz Arada, posredstvom Fakulteta Pedagoških nauka i Društvene zaštite, koji priprema nastavni kadar za rad sa decom u predškolskim ustanovama, analizirao je dokumente Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača iz Vršca, pripremljene za akreditaciju , ističe njihovu izuzetnost i podržava akreditaciju ove struke (programa) na rumunskom jeziku, na osnovu gore pomenutih ocena.

R e c t o r

D e c a n

Prof.univ.dr Lizika Mihuc

prof.univ.dr Anton Ilika

**MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ISTRAŽIVANJA
UNIVERZITET „TIBISKUS“ IZ TEMIŠVARA**

Ref: Nastavni plan i program Visoke škole strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“ iz Vršca, Republika Srbija

PISMO- PREPORUKA

Univerzitet Tibiskus iz Temišvara, Rumunija, akreditovan je Zakonom 484/2002 saradnje i neguje odnose partnerstva sa Visokom školom za obrazovanje vaspitača iz Vršca, Republika Srbija, od 2004.godine. U okviru ove saradnje ostvarili smo razmene nastavnog kadra i studenata, organizovali smo zajedničke kulturne i naučne aktivnosti, realizovali smo zajedničke istraživačke programe, od kojih se jedan odnosi na rad sa darovitim pojedincima. Uprava Visoke škole za vaspitače obratila nam se, kao partnerima i saradnicima, da damo svoju ocenu povodom Nastavnog plana i programa koji ova institucija predlaže za akreditaciju.

Komisija za obrazovanje i Komisija za obezbeđivanje kvaliteta nastave Senata Univerziteta Tibiskus analizirale su dokumenta koja su nam poslali kolege iz Vršca i nakon konsultovanja naših stručnjaka u oblasti pedagogije i dokimologije možemo da tvrdimo sledeće:

I.. Obrazovne transformacije

Program studija i plan koji predlaže Visoka škola za obrazovanje vaspitača, a odnosi se na akreditaciju, elaborirani su u skladu sa dinamikom razvoja evropskog i međunarodnog obrazovanja. Na internom planu, svesni smo da dokumenti koje predlaže Viša škola za obrazovanje vaspitača vode računa o zakonskoj regulativi i o specifičnostima obrazovanja u Republici Srbiji. Na evropskom planu, plan i program su usaglašeni sa zahtevima Bolonjske Deklaracije koje se odnose na visokoškolsko obrazovanje i sa principima Lisabonske konferencije o celoživotnom obrazovanju. Usvajanje studijskog plana i programa koji predlaže Visoka škola za obrazovanje vaspitača u Vršcu obezbeđuje ovoj instituciji mesto u Visokoškolskom obrazovnom prostoru Evrope, a apsolvencijama garantuje set kompetencija i znanja neophodnih za vaspitački poziv.

Predloženi dokumenti uspešno kombinuju 85.godišnju tradiciju pedagoškog obrazovanja u Vršcu sa didaktičkim i istraživačkim inovacijama, svrstajući Visoku strukovnu vaspitačku školu među institucijama otvorenog karaktera, spremna da pruži obrazovne usluge tokom celokupne karijere onih koji se opredeljuju za vaspitački poziv.

2.Dinamika tržišta rada

Planirani kurikularni razvoj Visoke strukovne vaspitačke škole zasniva se na pažljivoj analizi demografskog potencijala u zoni, na predviđenim potrebama na tržištu rada sa aspekta razvoja humanog kapitala, na ispitivanju profesionalnih očekivanja zaposlenika u obrazovanju u pogledu univerzitetske ponude. Sociološka ispitivanja ostvarena po predškolskim ustanovama ističu potrebu razvoja studijskih programa ovog tipa, za vaspitače koji rade u Autonomnoj Pokrajini Vojvodine, tako i za one u širem okruženju. Posebno je značajna činjenica da su se na sadašnjoj Visokoj školi za obrazovanje vaspitača, pod jednakim uslovima, obrazovali pripadnici raznih naroda i nacionalnosti, da je ova institucija sposobna da obezbedi multikulturalno obrazovanje za vaspitače koji će raditi u multikulturalnim sredinama. Svedoci efikasnosti ove formule su dosadašnji absolventi Visoke škole za obrazovanje vaspitača poreklom iz Srbije ili sa jugoslovenskoh prostora, ali i oni iz Rumunije (okruzi Timiš i Karaš-Severin). Nisu odlučujući broj

studenata i socijalni motivi, već činjenica da se na ovaj način poštuje kultura i tradicija svih nacionalnosti, neguje duh zajedništva i tolerancije na ovim prostorima.

3. Potencijal Institucije

Visoka škola za obrazovanje vaspitača u Vršcu ima kohrentnu organizaciju i adekvatan sistem upravljanja i administracije, koji obezbeđuje sposobnost implementiranja predloženih programa. Raspolaze, takođe, solidnom savremenom materijalnom osnovom, koja se odnosi na sopstveni prostor za izvođenje nastave i vežbi, biblioteku, kabinet za informatiku, savremena nastavna sredstva, u skladu sa ciljevima i misijom Visoke škole. Visoka škola za obrazovanje vaspitača raspolaze, u visokom stepenu, humanim resursom koji može da ostvari misiju i obrazovne ciljeve koji su projektovani u dokumentima za akreditaciju. Nastavni kadar, istraživači i vannastavno osoblje Visoke škole za obrazovanje vaspitača, garantuju organizovanje kvalitetnog obrazovanja, u skladu sa aktuelnim evropskim i međunarodnim zahtevima.

4. Obrazovna efikasnost

Svojim aktivnostima Visoka škola za obrazovanje vaspitača u Vršcu pokazuje da se njen nastavni i istraživački rad temelji na najnovijim saznanjima u oblasti pedagoških nauka, te da je, kao institucija, otvorena i spremna za eksperimentisanje i inovacije. Tako se, dokumentima pripremljenim za akreditaciju, planira obezbeđivanje solidne opšte kulture u okviru koje lični razvoj zavisi od ponudjenog znanja, zatim kompetencije i stavovi koji su potrebni za izazove evropskog društva; osposobljavanje mladih da se kreću, da rade u multikulturalnoj i višejezičnoj Evropi; osposobljavanje mladih za očuvanje kulturnog nasledja i odgovorno ponašanje u svojstvu građana Evrope.

Ciljevi obrazovanje ostvarenog na Visokoj školi za obrazovanje vaspitača odnose se na:

- obrazovanje za život,
- učestvovanje u demokratskom društvu,
- saradnja sa Evropom,
- promovisanje talenta i kreativnosti,
- lični razvoj,
- kritičko mišljenje i samostalan rad,
- poštovanje vrednosti, demokratije i ljudskih prava, hrišćanske i humane vrednosti,
- opšte obrazovanje, poštovanje zajedničkog evropskog kulturnog nasledja i istorije.

Takodje, cenimo činjenicu koja ukazuje da se Visoka škola za obrazovanje vaspitača opredelila za model "obrazovanja za akcionu kompetentnost", obezbeđujući sledeće ključne kompetencije svojim apsolventima

a) Sposobnosti usmerene na rešavanje problema:

- intelektualno obrazovanje (znanja o mogućim alternativama i načinima rešavanja problema, sposobnost evaluacije uprkos nepredvidljivom riziku i kontradiktornim stavovima eksperata, znanja koja se odnose na probleme i fenomene);
- sistemsko (mrežno) mišljenje-pokušaj sagledavanja brojnih odnosa i delovanja promena, razumevanje pojedinačnih pojavu sklopu opšte dinamike;
- anticipatorno mišljenje (uočavanje mogućih posledica, ali i onih nemogućih koje su vezane za vremensku dimenziju i neželjene efekte; anticipatorno simuliranje mišljenja za duži period; probabilističko mišljenje);
- maštovitost i kreativnost (poštovanje kreativnih oblika učenja; grupno stvaralačko rešavanje problema);
- istraživačka kompetentnost (stimulišu se oblici učenja otkrivanjem i istraživačke težnje);
- metodička kompetentnost) metode pronalazačenja adekvatnih informacija, njihovih selekcija adekvatna primena, analiza potreba, osetljivost za usavršavanje prognostičkih postupaka i istraživačkih metoda);

b) Sposobnosti usmerene ka samorazumevanju:

- sposobnost za vodjenje dijaloga i komunikaciju (interkulturalna usmerenost kod usaglašavanja);
- sposobnost (samo)refleksije (oblikuje motive i lična interesovanja, određuje sopstveno mišljenje i sposobnost samokritike, kao i tačno percipiranje sopstvenih mogućnosti učenja i ostvarivanja);
- vrednosna orijentacija (humana životna orijentacija, etički principi : humanost, odgovornost i dr.);
- sposobnost rešavanja konflikata (iznalaženje razumnih, prihvatljivih kompromisa, nenasilno rešavanje konflikata...).

c) Sposobnosti značajne za saradnju:

- spremnost za međunarodnu saradnju;
- sposobnost za timski rad;
- usmerenost ka zajednici;
- sistemske učenje.

d)Sposobnosti usmerene na uspeh:

- sposobnost odlučivanja(uryaznim složenim i rizičnim situacijama);
- akciona kompetentnost;
- sposobnost participacije (paralelno sa potenciranjem odgovornosti).

d) Usmerenost ka samoorganizovanju:

- upravljanje sopstvenim procesom učenja (razvoj metakognitivnih osobina);
- kompetentnost za evaluaciju (kompetentnost za samovrednovanje);
- celoživotno učenje (učenje kao intenziviranje kvaliteta života);

e) Usmerenost ka celovitosti (komprehenzivnoj):

- sposobnost svestranog posmatranja (raznih dimenzija i značenja);
- konstruktivističko ponašanje različitog pristupa (spajanje raznih metoda, načina posmatranja i kompetencija u rešavanju problema – pluralističko mišljenje);
- globalna perspektiva (lokalne sposobnosti i načini rešavanja dovode se u vezu sa mogućim delovanjem na globalnom planu).

5. Menadžment kvaliteta

U cilju obezbeđivanja kvaliteta, Visoka škola za obrazovanje vaspitača u Vršcu, formirala je grupu profesionalaca koji su elaborirali unutrašnje standarde kvaliteta i prati dosledno njihovo poštovanje. Tako, Visoka škola za obrazovanje vaspitaša uvažava sistem bodova ESPB, prateći održavanje ravnoteže medju raznim tipovima aktivnosti u nastavnom procesu (predavanja, vežbe, seminari). Na predavanjima naglašava se saradnja sa studentima, zasnovana na partnerstvu i individualnom angažovanju studenata. Istovremeno, program je tako koncipiran da studenti preuzimaju odgovornost za učenje pripremajući se za interaktivnu nastavu.

Pored transparentnosti obrazovnog procesa, koju obezbeđuju objavljivanje programa, nastavnih oblika, literature, predispitnih i ispitnih, obaveza studenata, koje pretpostavljaju individualni rad studenata u okviru seminara ili drugih oblika rada, kvalitet programa i motivacija studenata i nastavnika prati se u okviru programa, evaluacijom nastavnika od strane studenata, kao i od strane članova katedri. Stalnom evaluacijom, vrednovanjem rada nastavnika, studenata, programa, teži se ka premanentnom razvoju i modernizaciji sistema obezbeđivanja kvaliteta visokoškolske nastave.

U zaključku, imajući u vidu gore nabrojane argumente, iskreno i sa dubokim ubedjenjem tvrdimo da je predloženi Plan i program za studije na Visokoj strukovnoj vaspitačkoj školi u Vršcu savremen i neophodan za razvoj pedagoškog obrazovanja u ovom regionu. Ubedjeni smo da će akreditovanje ove institucije za predložen Nastavni plan i program, doprineti usavršavanju obrazovanja i odgovarati aktuelnim zahtevima u ovoj oblasti.

RECTOR

Univ.prof.dr Kornel Haranguš